

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Diğerleri öğretir, ama yalnızca kendi kendimizi eğitebiliriz!

Prof. Dr. phil. habil. İsmail Tufan

Kime sorarsanız sorunuz gelişme kavramını olumlu olarak değerlendirecektir ve kendisinin de gelişmek isteginden bahsedecektir. Bunu gerçekleştirmek için verdiği uğraşları anlatacaktır.

Gelişme nedir? Bu kavramın bilimsel kullanımından önce de bedensel ve psikolojik süreçleri içerdiğini biliyoruz. Gelişme; davranış alanlarında yüksek kalite seviyesine ulaşmayı sağlayan dinamik süreçlerdir. Dinamik süreç, değişkenlik, hareketlilik gibi kavramlarla bağlantılıdır. Yani hiçbir kimse veya olgu, bir cetvelle çizilen bir doğrusal yükselişle gelişemez. Gelişme inişli çıkışlıdır, ilerleme, gelişme sağlanmadığı zannedilen, ama son derece verimli duraksama dönemleri vardır.

Gelişme, Platon ve Aristoteles'ten beri insanın yaşamında önemli rol oynamıştır. Ancak anlamı zamanla birçok değişikliğe uğramıştır. Geçen yüzyılın ortalarında, Alman gerontolog Thomae gelişim kavramı ile ilgili teorik varsayımları kapsamlı bir tanımla özetlemeye çalışmıştır, ama teorik varsayımlardan kaçınmıştır. Sadece anahtar sözcüklerini vermiştir.

Gelişimin *ömür boyu devam eden bir süreç olarak* kavranmasında *Batı Virginia Konferansı* önemli rol oynamıştır. *Eko-psikolojik* ve *sistemik* kavramların etkisiyle gelişim anlayışında bir başka temel değişiklik canlı ve sosyal ortamın yanı sıra, cansız ortamı ve bireyin biyolojik özelliklerini içeren çok katmanlı sistem kapsamında gelişimin gerçekleştiği görüşünün kabul edilmesidir.

Platon, insan ruhunun da bedeni gibi eğitilebileceğini, manevi çaba ile her insanın kendini inşa edebileceğini, ilahi olana uyum sağlayabileceğini söylemekteydi. Cicero, insanın ruhunu bir tarlaya benzetiyor, verimli bir tarlanın meyve vermesi gerekiyorsa, ekime ihtiyacı olduğunu söylüyordu.

Eğitim, insanı hayvani cesaretsizliğinden kurtarmak, ilgilerini nesnelleştirmek ve farklılaştırmak, böylece sevinç ve acı yeteneklerini geliştirmek için gereklidir. Solon (M.Ö. 640-560 yılları) 80. yaşında iken, yaşlılığını şu sözlerle değerlendirmiştir: “Yaşlanıyorum ve hala çok şey öğreniyorum”. Yaşlılıkta eğitim, bazen yaşamın son evresinin de okulluluk olarak planlanacağı korkusunu yaratır.

Biz de ülkemizde yaşlılarımızı eğitime davet ediyoruz ve bu korkunun yersiz olduğunu vurguluyoruz. 60+ Tazelenme Üniversitesi amacı yaşlı başlı insanları “okullu yapmak” değildir. Amaç, yaşlanma sürecinin bireyin isteklerine göre şekillendirebilmesini desteklemektir. Bu anlamıyla eğitim “yaşlanmanın insanlaştırılması” olarak kabul edilebilir. Platon, tüm bilgi ve eğitimin başına merak deneyimini koyar. Hayret ve merak, yeniliklere ve başlıklara açıklık, içsel büyümeyi sağlar. Eğitimle gelişmek, insanın kendisiyle ilgilenmesi ve kendisi için yaptıklarıdır.